

ජනාධිපතිගේ ව්‍යවස්ථා ව්‍යයම් හා රටේ අනාගතය

ජනාධිපති මහින්ද රාජපක්ෂ මහතාගේ පළමු දුර කාල සීමාව තවමත් අවසන් වී නොමැත. දෙවන දුර කාලය සඳහා දිවුරුම් දීමට ඇත්තේ එළැඹෙන නොවැම්බරයේදීය. තම දෙවන දුර කාලය ඇරඹීමටත් පෙර ඔහු මේ වන විට සැලසුම් කර ඇත්තේ කුන්වන වනාවටද ජනාධිපති දුරය දැරීමට හැකිවන පරිදි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් ඒ සඳහා පනවා ඇති බාධකය ඉවත් කර ගැනීමටය. ඒ සඳහා 18 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය ඉදිරි සතියේ දී පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමට සියලු කටයුතු සුදානම්ව පවතී.

18 වන සංශෝධනය නමින් කරලියට එන මේ ව්‍යවස්ථා ක්‍රම ජනාධිපති මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා ඉලක්ක කර ගන්නා අපේක්ෂාවන් දෙකකි. පළමු වැන්න පොලීසිය ඇතුළු සමස්ථ රාජ්‍ය සේවය සිය තනි පාලනයට ගැනීමය. දෙවනුව තවමත් ආරම්භ කර නොමැති දෙවන දුර කාලයෙන් පසුව ඉදිරියටත් තම බලය අධිකාරීව පවත්වාගෙන යෑමට හැකි පරිසරය නිර්මාණය කර ගැනීමය. මේ මොහොතේ ඒ සඳහා කොන්දේසි විරහිතව මහින්ද රාජපක්ෂ මහතාට සහනය දෙන එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානයේ හවුල්කාර පක්ෂ ප්‍රකාශ කරන ආකාරයට මෙය හුදෙක් කොල දෙකකින් සමන්විත සරල කාරණා දෙකක් පමණක් ම ද යන්න රටේ ජනතාව කෙසේ වෙතත් පුරවැසියන් ලෙස තම මූලික අයිතිවාසිකම් හා වගකීම පිළිබඳව යම් හෝ උනන්දුවක් ඇති සියලුදෙනා බැරෑරුම් ලෙස කල්පනාවට ගැනීම වැදගත් වන්නේ එය කොලයක් නොව කොල දෙකක්ම වසා අටවනු ලබන දැවැන්ත උගුලක් වනු නිසාය.

1948 වසරේ අප බ්‍රිතාන්‍යයන්ගෙන් නිදහස ලබාගන්නා විට ශ්‍රී ලංකාව යනු ශක්තිමත් ආර්ථිකයක් හා සමාජ සංස්කෘතික වටාපිටාවකින් පොහොසත් බවකින් යුත් රටක් විය. එදා ආසියාවේ ඒක පුද්ගල ආදායම අතින් අප දෙවැනි වූයේ ජපානයට පමණි. එය ද එක ඩොලරයකිනි. එයට අමතරව අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍යය වැනි කරුණු අතින්ගත් විට ශ්‍රී ලංකාව ඉක්මවා යෑමට ආසියාවේ කිසිදු රටකට හැකියාවක් ලැබී නොතිබිණි. ආසියාවේ හොඳ සිවිල් සේවය ක්‍රියාත්මක වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේය. මේ ආකාරයට ආධිමත විය හැකි ශක්තිමත් රටක් ලෙස එදා ශ්‍රී ලංකාව පැවතීමට මූලික හේතුව මනා විනයකින් යුත් ශක්තිමත් රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාවට නැවෙමින් පැවතීමය. දූෂණය, නාස්තිය හා ඥාති සංග්‍රහයෙන් තොර පාලන ව්‍යුහයක් ස්ථාපිතව පැවතීමය. එදා රාජ්‍ය සේවය යනු සුදුසුකම් මත බඳවා ගන්නා හැකියාව අනුව ඉහළ යා හැකි වගකීමකින් හා විනයකින් යුත් මහජන සේවාවක් විය. දේශපාලන හෙංචියයන්ට තබා දේශපාලකයන්ට හෝ ඇගිලි ගැසිය නොහැකි, අනපේවය නොහැකි, අනිසි ලෙස මැදිහත් විය නොහැකි රාජ්‍ය සේවයක් තුළ වගකීමෙන් හා වකිතයෙන් තොරව තම රාජකාරී ඉටු කිරීමට එදා රාජ්‍ය සේවකයාට හැකියාව ලැබී තිබිණ. තමන්ගේ හැකියාව මත ක්ෂේත්‍රයේ ඉහළටම ගමන් කිරීමට ඇති හැකියාව පිළිබඳව එදා රාජ්‍ය සේවකයාට මනා අවබෝධයක් පැවතියාක් මෙන් ම තම වගකීම පැහැර හැරීම හෝ නිසි පරිදි ඉටුනොකිරීම මෙන්ම මහජන මුදල් ගසා කෑම වැනි දූෂිත ක්‍රියාවන්හිදී ඉන් බේරී සිටීමට හැකියාවක් නොමැති බවද, ඔව්හු දැන සිටියහ. සමාජ තත්ත්වය හෝ දේශපාලන බල ප්‍රචණ්ඩකාරකමට මුඛාවී ඉන් ගැලවීමට නොහැකි බවද, එදා රාජ්‍ය සේවකයාට අවබෝධයක් තිබිණ.

මෙවන් තත්ත්වයක් පැවතීම දූෂණය හා වංචාව රට තුළ අවම කර තිබූ අතර ඒ හේතුව නිසා ම මහජන මුදල් අද මෙන් මකර කටට ඇදී ගියේ ද නැත. දේශපාලනය යනු රටේ අනාගතය දිශානතිය හැසිරවීම සඳහා ගනු ලබන ප්‍රතිපත්තියේ තීරණය මත සිදුකරන්නක් පමණක් වූ අතර ඒ සඳහා වන උගත්කම හා හැකියාව ප්‍රමුඛ සුදුසුකමක් ලෙස සළකන ලදී. දේශපාලනයට පිවිසීම යනු රටේ සාරය උරා බී තම පවුලේ ආර්ථිකය ප්‍රසාරණය කරගන්නා මාර්ගයක් නොවූ නිසාවෙන් බලය සඳහා සිදුකරන ක්‍රියාකාරීත්වයන් මහත්වරුන් ලෙස මහත්මා ගුණයන්ගෙන් යුතුව සිදු කිරීමට හැකියාව ලැබුණු අතර එදා දේශපාලකයන් උපයාගත් එකම වස්තුව වූයේ ජනතා ප්‍රසාදය හා කීර්තිය පමණක්මය.

එසේ නම් ඒ රට කණපිට හැරවූයේ කොතැනින්ද? ඒ 1972 ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් හඳුන්වාදුන් ඇතැම් විධිවිධානයන් මගිනි. ඒ පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමට පුස්තක රැසක් රචනා කළ යුතු වුවත් මෙහිදී අප සාකච්ඡාවට ගතයුතු මූලික කරුණු දෙකක් පමණක් සැලකිල්ලට ගනු කැමැත්තෙමි. ඒ 1972 ජනරජ ව්‍යවස්ථාව මගින් රාජ්‍ය සේවය දේශපාලනයක් කිරීම හා 1978 ව්‍යවස්ථාව මගින් අසීමිත බලතල සහිත ජනාධිපති දුරයක් හඳුන්වා දීමත්ය. ඒ සමගම දේශපාලනයට පිවිසීම යනු රටේ සාරය සිත් සේ උරා බීවී හැකි මාර්ගයක් බවට පරිවර්තනයක් කළ මජර දේශපාලන සංස්කෘතියක් ද බිහිවිය.

1972 ජනරජ ව්‍යවස්ථාව මගින් රාජ්‍ය සේවයට අදාළව පත්කිරීම්, උසස් කිරීම් හා විනය කටයුතු පිළිබඳව වගකීම් පවරා තිබූ රාජ්‍ය සේවා කොමිෂම අක්‍රිය කොට ඒ සියලු බලතල කැබිනට් මණ්ඩලය වෙත පවරා ගනු ලැබීය. ඒ සමගම රාජ්‍ය සේවයේ ගෞරවනීය තත්ත්වය අහිමි වී දේශපාල කයන්ගේ අවශ්‍යතාවය අනුව නැටවෙන රුකඩ රාජ්‍ය සේවයක් නිර්මාණය විය. දේශපාලකයන් ගේ උවමනාවන් හා නිර්දේශයන් අනුව පුද්ගලයන් රාජ්‍ය සේවයට බඳවා ගැනීම ලැබීම තුළ එක් අතකින් සුදුසුකම් ලත් අති විශාල පිරිසකට බලවත් අසාධාරණයකට මුහුණ දීමට සිදුවූ අතර ඒ නිසාම සුදුසුකම් මත රැකියාවක් ලබාගැනීමට තිබූ අයිතිය ද බොහෝ දෙනෙකුට අහිමි විය. අනෙක් අතට නුසුදුස්සන් රාජ්‍ය සේවයට එක්වීම හරහා එහි කාර්යක්ෂමතාවය හා ගෞරවය පිරිහීමට ලක්වූවේ පුරවැසියාට ඒ වෙනුවෙන් ලැබිය යුතු සේවාවන් අකර්මණ්‍ය කරමිනි. රාජ්‍ය අංශයේ සියලුම ක්ෂේත්‍රයන්ට සිදුකරන ලද බඳවාගැනීම් දේශපාලන නිර්දේශ මත සිදුකිරීම නිසා බලයේ සිටින දේශපාලන පක්ෂයේ අනුගාමිකයන්ට හා හිතවතුන්ට හැර අන් සියලු දෙනාට රැකියාවක් ලබාගැනීමට ඇති හැකියාව අහිමි කරන ලදී. ගුරු වෘත්තිය ඇතුළු බොහෝ වෘත්තීන්ට ඇතුළත් වීම සඳහා සුදුසුකම් පරීක්ෂා කිරීම එවකට පැවති ග්‍රාවස්තියේ මන්ත්‍රී කාමර තුළ හා වෙනත් නිරාවරණය නොවූ කුප්‍රකට ස්ථානයන්හි සිදුවූ අතර එවැනි ස්ථානයන් හි සුදුසුකම් තහවුරු කිරීම තුළ රාජ්‍ය සේවයට එක්වූ බොහෝ දෙනෙකුගෙන් සිදුවූයේ අදාළ වෘත්තීන්ගේ ගුණාත්මක භාවය හා විනය අන්තයටම පිරිහීම පමණක් ම විය. එයට අමතරව ඒ වන විටත් රාජ්‍ය සේවයට ඇතුළත්ව සිටි සුදුසුකම් සහිත රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට තම හෘද සාක්ෂියට හා ආයතනික නීති අනුව යමින් තම කාර්යයන් හි නිසි ලෙස යෙදීමට නොහැකි වූ අතර දේශපාලකයන්ගේ සහ ඔවුන්ගේ හෙංචියයන්ගේ නියමයන්ට එකඟ වීම හැර ඔවුන්ට කළ හැකිව තිබූ එකම රාජකාරිය වූයේ දඬුවම් මාරු ලබමින් රට පුරා කඩින් කඩ සංචාරය කිරීම පමණකි.

අනෙක් අතට විධායක ජනාධිපතිවරයා විසින් රටට හඳුන්වා දුන් විධායක ජනාධිපති ක්‍රමය එක් අතකින් රටේ පැවති ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන සංස්කෘතිය විනාශ කළ අතර පුරවැසියාට හා අධිකරණයට වග නොකියන අත්තනෝමතික ජනාධිපති රාජ්‍ය පාලකයකු බිහිවීමේ අවදානමට මග විවෘත කරන ලදී. ඒ හරහා ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන සංස්කෘතියේ ඇති කරන ලද විකෘති කිරීම් තුළ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් ඇතුළු සියලුම මට්ටමේ මහජන නියෝජිතයන් විධායකයේ රුකඩ බවට පත් කරන ලදී. ඒ සඳහා ඔවුන්ට ලබාදුන් වන්දිය වූයේ දේශපාලනයට පිවිසීම හරහා රටේ මහජන මුදල් සිත් සේ උරා බීමට සම්පූර්ණ නිදහස හා අවස්ථාව විවර කිරීමය. පසුගිය දශක තුනකටත් වඩා අධික කාලයක් තිස්සේ අප අත්විඳිමින් සිටින්නේ ඒ කටුක යථාර්ථයයි.

අප විසින්ම බිහිකරන ලද මේ බිහිසුණු අනතුර පිළිබඳව මේ සමාජය තුළ කටිකාවක් සහ අවධානයක් යොමු නොවීද, විකල්ප ක්‍රියාමාර්ගයක් කරා ගමන් කිරීමේ උත්සාහයක් නොතිබියේ ද. ඒ සඳහා ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග නොමැති වී ද. ඇත්ත වශයෙන්ම තිබුණි. විශේෂයෙන්ම ඒ පිළිබඳ මූලික හා ප්‍රමුඛ අවධානයක් යොමු කරන ලද්දේ එදා විපක්ෂයේ සිටි අද බලයේ සිටින ශ්‍රීලනිප ය තුළම පාලක සංඛානයේ පක්ෂ විසිනි. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය බරපතළ ලෙස සීමාවට ලක්කරන විධායක ජනාධිපති ක්‍රමය පිළිබඳව මේ සංවාදය ඇරඹුණේ 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සම්මත කර ගැනීම සමඟමය. ආරම්භයේදී ඒ පිළිබඳව වූ කටිකාව සමාජ හා දේශපාලන සවිඥාණයක් සහිත එක්තරා සීමිත පිරිසකට සීමා වුවද පසුව එය පොදු දේශපාලන තලයේ වැදගත් දේශපාලන සංවාදයක් බවට පත්වීමට පැඩි කාලයක් ගත නොවීය. අවසානයේ ඒ පිළිබඳ යම් හෝ ප්‍රායෝගික ක්‍රියාමාර්ගයක් ගැනුණේ ශ්‍රීලනිපය, එජාපය, ජවිපය ඇතුළු පාර්ලිමේන්තුව නියෝජනය කරන සියලු දේශපාලන පක්ෂවල එකඟත්වයෙන් යුතුව 17 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය සම්මත කර ගැනීමත් සමගය. එමගින් උත්සාහ දරන ලද්දේ මහජනතාවට බලපාන වැදගත් හා ප්‍රමුඛ ආයතන දේශපාලන කරණයෙන් මුදවා යහපත් රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණයක් නිර්මාණය කර ගැනීමය.

ඒ අනුව බිහිවූ ස්වාධීන රාජ්‍ය සේවා කොමිසම, ස්වාධීන පොලීසි කොමිසම මෙන්ම අල්ලස් හෝ දූෂණ කොමිසම වැනි කොමිෂන් සභා මගින් බලපෑම් වලින් හා අනිසි දේශපාලන මැදිහත් වීමෙන් තොර රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණයක් නිර්මාණය කර ගැනීමට පදනම දැමූ අතර එය මෑත ඉතිහාසයේ ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියා ලද විශාලතම පොදු ජයග්‍රහණය ලෙස සැලකිය හැකිය. එහෙත් ඒ ජයග්‍රහණය වසර දෙකකට පමණක් සීමා වූයේ මහින්ද රාජපක්ෂ ජනාධිපතිවරයා බලයට පත්වීමෙන් පසු එම ආයතන කෙමෙන් කෙමෙන් අකර්මණ්‍ය වීමට ඉඩ හැර අවසානයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව පසෙකලා තම බලතල උපයෝගී කරගෙන ව්‍යවස්ථා සභාව මරණ මංචකය දක්වා යොමු කිරීමෙනි.

ජනාධිපතිවරයා ගනුලැබූ අත්තනෝමතික තීරණය ඒ ආකාරයට වුවද ඒ පිළිබඳව සම්පූර්ණයෙන් නොතකා හැර සිටින්නට තරම් ඔහු හා එක්ව කටයුතු කරන දේශපාලන පව්‍ය පසුකාලයකදී නොහැකි විය. “බලය බෙදීමේ පදනම මත රාජ්‍ය පාලන ක්‍රමයක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා උපකාරී වන පරිදි ජාතික හා පළාත් බද මට්ටමේ ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය සේවය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා සර්ව පාක්ෂික සම්මේලනය වෙත ඉදිරිපත් වී ඇති යෝජනා සම්බන්ධයෙන් අපගේ එකඟත්වය පළ කරන්නෙමු. මේ සම්බන්ධයෙන් අප තව දුරටත් දරන මතය වන්නේ ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට ගෙනෙන ලද 17 වන සංශෝධනය මගින් සැපයී ඇති විධි විධානයන් ගෙන් මෙරට ස්වාධීන හා කාර්යක්ෂම රාජ්‍ය සේවයක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා මනා පදනමක් සැපයෙන බවය.” (එජාප ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී කණ්ඩායමේ යෝජනා) එපමණක් ද නොවේ ජනාධිපතිවරයා විසින් ම පත්කරන ලද සර්ව පාක්ෂික කමිටුවේ විද්වත් මණ්ඩලයේ බහුතරයේ වාර්තා මගින් ද ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ “ජාතික පොලීසි කොමිසම හා අදාළ පළාත් කොමිසම වෙත තමන්ගේ ම සීමා යටතට ගැනුණු නිලධාරීන්ගේ පත්කිරීම්, උසස් කිරීම් මාරු කිරීම් හා විනය පාලනය යන කටයුතු පිළිබඳව වගකීම් පැවරේය” යනුවෙනි. ඒ රාජ්‍ය සේවය නිර්දේශපාලනය කිරීමේ වැදගත්කම තවදුරටත් තහවුරු කිරීමකි.

අනෙක් අතට විධායක ජනාධිපති ක්‍රමය මගින් රටේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයට එල්ල විය හැකි තර්ජනය හා එමගින් රටට සිදුවී ඇති විනාශය පිළිබඳව අන් සියල්ලන්ට ම පෙර රට තුළ මතයක් ඇති කරනු ලැබුවේ ශ්‍රීලනිප නායකයන් විසිනි. මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා ද ඒ අතර සිටි කැපී පෙනෙන ප්‍රමුඛයෙක් විය. ඔහු ඒ පිළිබඳව එදා තම මතය කෙතරම් පැහැදිලි ලෙස ප්‍රකාශ කළේ ද යත් ජනාධිපති දුර අපේක්ෂකයකු ලෙස ඉදිරිපත් වූ පළමු වාරය ආරම්භයේ දී ම ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ සමග ඇතිකර ගනු ලැබූ ගිවිසුමෙහි තම අත්සන යොදා මහජනතාව හමුවේ සහතික කරන ලද එක් ප්‍රධාන එකඟතාවයක් වූ “ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රියාදාමයන්ට බරපතළ ලෙස හානි කරවූ විධායක ජනාධිපති ක්‍රමය අහෝසි කිරීම අත්‍යවශ්‍ය හා ප්‍රමුඛ කාර්ය භාරයක් ලෙස පිළිගෙන 2005 වසරෙන් පටන්ගන්නා ජනාධිපති දුර කාලය අවසන් වීමට ප්‍රථම විධායක ජනාධිපති දුරය අහෝසි කිරීමට එකඟ වේ” යනුවෙනි.

මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා පමණක් නොව ඔහු නියෝජනය කරන, නායකත්වය දෙන ශ්‍රීලනිපය 1978 වසරේ සිට දරණ ලද ස්ථාවරය වූවේ විධායක ජනාධිපති දුරය මගින් රටට ඇති කරන බරපතළ ප්‍රතිවිපාක සැලකිල්ලට ගෙන එය අහෝසි කිරීම ප්‍රමුඛ හා අත්‍යවශ්‍ය කාර්යයක් වන බවය. එම ස්ථාවරය මහින්ද රාජපක්ෂ ජනාධිපති දුරයට පත්වීමෙන් පසු ද නොයෙක් වර ප්‍රකාශ වී තිබේ. එයට හොඳම උදාහරණය වන්නේ ශ්‍රීලනිපය විසින් සර්ව පාක්ෂික කමිටුවට ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාවලියේ දී අන්තර්ගත කරුණුය. එහිදී ශ්‍රීලනිපය අවධානය කර ඇත්තේ විධායක ජනාධිපති ක්‍රමය වෙනුවට අග්‍රාමාත්‍යවරයෙකු ගෙන් යුත් කැබිනට් ආණ්ඩුක්‍රම ප්‍රකාශනයකි.

එහෙත් මහින්ද රාජපක්ෂ ජනාධිපතිවරයා සිය පළමු දුර කාලය අවසන් වීමටත් පෙර කොලය දුර කාලය සඳහා දිවුරුම් දීමට තවත් කාලයක් ඉදිරිවයට තිබියදී කුන්වන දුර කාලයක් සඳහා ද සුදානම් වන්නේ ඇයි? එපමණකින් ද නොනැවතී 17 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය අවලංගු කර 72 ව්‍යවස්ථාව මගින් පනවන විධිවිධාන වලට සමාන වන ලෙස රාජ්‍ය සේවය සිය ග්‍රහණයට ගැනීමට කටයුතු කරන්නේ ඇයි? එය අප තේරුම් ගත යුතුව ඇත්තේ කෙසේද? බලය ලබාගැනීම පමණක් අරමුණු කරගෙන නැවත නැවත සප්ප කරමින් ඔහු විසින් ජනතාව හමුවේ තබන ලද ප්‍රතිපත්ති තවදුරටත් අනුගමනය කරන්නට අද ඔහු සුදානම් නොමැති බවය. එනම් ජනතාව බලාපොරොත්තු කැබු සුබ අනාගතය ඒ ආකාරයෙන් තව දුරටත් අපේක්ෂා කළ නොහැකි බවය.

